



„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 -  
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci  
Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

# „Gospodarstwa opiekuńcze – rozwijanie usług społecznych na obszarach wiejskich”

Seminarium wojewódzkie

# Idea rolnictwa społecznego i dobre praktyki w zakresie gospodarstw opiekuńczych

Józefina Król



# Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie



Poznań



Kraków



Brwinów



Radom

# Plan prezentacji

Rolnictwo  
społeczne

Dobre praktyki  
w zakresie  
gospodarstw  
opiekuńczych

# Rolnictwo społeczne

## POJĘCIE ROLNICTWA SPOŁECZNEGO

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Rolnictwo społeczne: zielone usługi terapeutyczno-opiekuńcze oraz polityka społeczna i zdrowotna” (2013/C 44/07):

**Rolnictwo społeczne jest to innowacyjne podejście łączące dwie koncepcje: rolnictwo wielofunkcyjne oraz usługi społeczne/ opiekę zdrowotną na poziomie lokalnym**

## POSTULOWANE W UE DZIAŁANIA dot. rolnictwa społecznego

1. Uznanie na szczeblu unijnym roli rolnictwa społecznego.
2. Stworzenie bazy danych nt. gospodarstw społecznych w UE.
3. Włączanie rolnictwa społecznego do programów badań i szkoleń.
4. Umacnianie roli społeczeństwa obywatelskiego i tworzenia sieci.
5. Implementacja rolnictwa społecznego do strategii rozwoju zrównoważonego.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Rolnictwo społeczne: zielone usługi terapeutyczno-opiekuńcze oraz polityka społeczna i zdrowotna” (2013/C 44/07).

## POJĘCIE ROLNICTWA SPOŁECZNEGO

Pod pojęciem rolnictwa społecznego kryje się wiele działań, które są prowadzone w Europie. Innymi określeniami opisującymi te same problemy są: rolnictwo dla zdrowia, zielona opieka, rolnictwo opiekuńcze, zielone ćwiczenia, czy terapia rolnicza.

- Rolnictwo społeczne *Social Farming*  
*Soziale Landwirtschaft*
- Rolnictwo dla zdrowia *Farming For Health*
- Zielona opieka *Green Care*
- Rolnictwo opiekuńcze *Care Farming*
- Zielone ćwiczenia *Green Exercise*
- Terapia rolnicza *Agricultural Therapy*



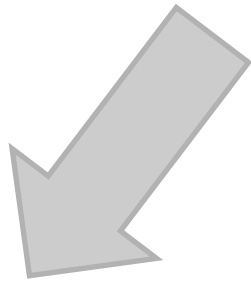
1. Zajęcia  
redukacyjne i  
terapeutyczne

2. Integracja w świecie  
pracy  
i włączenie społeczne

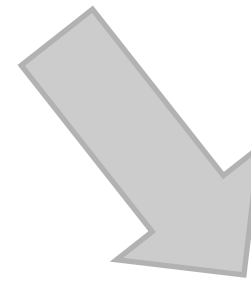
3. Działania  
pedagogiczne

4. Usługi opiekuńcze

Przyczyny rozwoju  
rolnictwa opiekuńczego



Poszukiwanie nowych  
źródeł dochodu dla  
gospodarstw rolnych



Zmieniający się popyt na  
usługi opiekuńcze

# Aspekty związane z rolnictwem i obszarami wiejskimi uzasadniające konieczność wprowadzania gospodarstw opiekuńczych

- Potrzeba różnicowania dochodów w gospodarstwie rolnym - możliwość uzyskania dodatkowego źródła dochodu
- Rozwój / wzrost popularności rolnictwa społecznego
- Konieczność zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich
- Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

# Aspekty związane z problemem starości uzasadniają konieczność wprowadzania gospodarstw opiekuńczych

- Zmiany demograficzne – starzenie się społeczeństwa
- Prognozowany wzrost wydatków na opiekę zdrowotną/politykę senioralną
- Singularyzacja starości
- Deinstytucjonalizacja systemu pomocy społecznej (powstawanie nowych form pomocy świadczonych przez alternatywne podmioty na poziomie lokalnym)

# Skutki rozwoju rolnictwa społecznego

- perspektywa klienta
  - > redukcja stresu, poprawa samopoczucia, wzrost samooceny, aktywności i zaangażowania
- perspektywa rolnika
  - > nowe źródło dochodu, pełnienie ważnej funkcji społecznej, samorealizacja
- perspektywa całej społeczności lokalnej
  - > wzrost dostępności usług społecznych, rozwój lokalny, poprawa wizerunku rolnictwa

# Dobre praktyki w zakresie gospodarstw opiekuńczych

# WIELKA BRYTANIA



Źródło: <https://www.google.pl/maps/> (24.08.2017).

## Gospodarstwo *Clinks Care Farm*

## Gospodarstwo *Clinks Care Farm*

Gospodarstwo:

- > ok. 56 ha prowadzone przez małżeństwo (Norfolk)
- > tradycyjne uprawy w trójpółowce, a także odnawianie śródpolnych miedz i zadrzewienia
- > wytwarzanie zdrowej żywności na lokalny rynek, w szczególności warzywa
- > obecność sadu, stawów hodowlanych
- > różnorodne zwierzęta gospodarskie – świnie, owce, cielęta, drób
- > sprzedaż mięsa, jajek i warzyw

---

<http://clinkscarefarm.org.uk/>



## Gospodarstwo *Clinks Care Farm*

Funkcje społeczne:

- > działalność od 2010 r.
- > prowadzenie tylko dziennej opieki
- > celem jest łączenie pracy w gospodarstwie z opieką nad ludźmi
- > stwarzanie możliwości pracy w gospodarstwie rolnym osobom przebywającym na farmie
- > grupa odbiorców: osoby bezrobotne, osoby starsze, osoby niepełnosprawne
- > prowadzenie gospodarstwa opiekuńczego przez małżeństwo Doeke Dobma and Iris van Zon przy wsparciu dodatkowego personelu, wolontariuszy i przyjaciół

## Gospodarstwo *Clinks Care Farm*

Finansowanie:

-> na rozpoczęcie działalności – wsparcie w ramach:

- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dla Anglii
- Lokalnej Grupy Działania Waveney Valley
- Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (Sustainable Development Fund - the Broads Authority)

-> bieżące:

- samofinansowanie
- prywatne środki

## Gospodarstwo *Clinks Care Farm*

Uczestniczenie w życiu farmy:

-> skierowanie do gospodarstwa w ramach projektu:

- osoby z umiarkowanymi problemami zdrowotnymi
- skierowanie przez lekarza rodzinnego na okres 12 tygodni

-> skierowanie przez system pomocy społecznej, przez rodziców, opiekunów albo w ramach tzw. „budżetu osobistego”

- koszt od 60 GBP/dzień

# Holandia



Źródło: <https://www.google.pl/maps/> (24.08.2017).

## Gospodarstwo De Kleine Weide

# Gospodarstwo *De Kleine Weide*



- > gospodarstwo opiekuńcze jest jedną z dodatkowych działalności prowadzonych w gospodarstwie
- > sprawowana jest tylko opieka dzienna dla ok. 14 osób
- > działalność od poniedziałku do piątku
- > posiada znak jakości



---

<http://dekleineweide.com/aanbod/zorgboerderij/>

<https://www.zorgboeren.nl/zorgboerderij-de-kleine-weide/zorg>

## Gospodarstwo *De Kleine Weide*



- > codziennie gospodarstwo może odwiedzić 14 osób
- > w gospodarstwie są: owce, alpaki, kury, króliki, świnki morskie, koty, gołębie, ptaki
- > korzystającymi z usług gospodarstwa opiekuńczego mogą być osoby niepełnosprawne psychicznie i ruchowo, a także osoby starsze
- > opłata za pobyt osób pokrywana jest z budżetu osobistego (PBG), w wyjątkowych sytuacjach także z systemu finansowania opieki długoterminowej dla osób starszych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych (AWBZ)

# Gospodarstwo *De Kleine Weide*



- > przebywanie w gospodarstwie opiekuńczymi  
możliwe jest od poniedziałku do piątku  
w godzinach od 9.30 do 16.00
- > posiłek odbywa się między 12.30 a 13.30
- > osoby mogą spędzać czas w ogrodzie, szklarni, opiekując się  
zwierzętami lub po prostu odpoczywając
- > funkcjonuje także warsztat z narzędziami do drewna
- > istnieje stały dostęp do zaplecza kuchennego

# WŁOCHY



Źródło: <https://www.google.pl/maps/> (24.08.2017).

## Gospodarstwo *Agricultural Capodarco*





## Gospodarstwo *Agricultural Capodarco*

- > gospodarstwo „Agricultural Capodarco” jest prowadzone przez spółdzielnię socjalną\* (okolice Rzymu)
- > jest to wielofunkcyjne gospodarstwo, którego celem działania jest integracja osób wykluczonych na rynku pracy
- > członkami spółdzielni są osoby niepełnosprawne, osoby z problemami psychicznymi, osoby uzależnione od narkotyków oraz osoby, które opuściły zakład penitencjarny (8 osób)
- > gospodarstwo świadczy także usługi społeczne na rzecz 40 innych osób

---

<http://www.agricolturacapodarco.it/>

\* Spółdzielnia socjalna we Włoszech musi spełniać jedno z dwóch kryteriów:

1. działalności spółdzielni polega na oferowaniu usług społeczno-zdrowotnych lub edukacyjnych
2. członkowie spółdzielni są osobami znajdującymi się w niekorzystnej sytuacji (osoby niepełnosprawne, osoby uzależnione, itd.)



## Gospodarstwo *Agricultural Capodarco*

-> finansowanie:

- lokalne instytucje (np. gmina, w części dotyczącej usług społecznych )
- fundusz ESF (w części dotyczące szkoleń zawodowych)
- program rozwoju obszarów wiejskich (w części dotyczącej inwestycji w gospodarstwie
- dodatkowo spółdzielnia korzysta z ulg podatkowych (ze względu na zatrudnianie osób niepełnosprawnych)



## Gospodarstwo *Agricultural Capodarco*

-> zasoby gospodarstwa:

- 4 ha własnej ziemi, 6 ha dzierżawy winnicy, 15 ha gajów oliwnych

- restauracja, sklep, miejsce do realizacji warsztatów, piwnica

z winami, miejsce dla trzody chlewnej, szklarnia, pokoje gościnne

-> efektem działania spółdzielni jest nie tylko włączenie społeczne osób

wykluczonych, ale także ze względu na współpracę z lokalnymi

instytucjami oraz społecznością – poprawa poziomu jakości całego

systemu lokalnej opieki społecznej

Dziękuję za uwagę!

**Józefina Król**

Dział Rozwoju Obszaru Wiejskich

Tel.: 12 424 05 09

E-mail: [j.krol@cdr.gov.pl](mailto:j.krol@cdr.gov.pl)

**Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie**

**Oddział w Krakowie**

ul. Meiselsa 1, 31-063 Kraków

Tel.: 12 424 05 10

Fax: 12 424 05 05

E-mail: [krakow@cdr.gov.pl](mailto:krakow@cdr.gov.pl)

<http://www.cdr.gov.pl>

